

Alexa VISARION

Simple și cuceritor, șocant și duios...

Literatura dramatică contemporană își caută cu îndărătnicie indentitatea. Orgoliile creatoare nădușesc în eforturi epuizante, de multe ori sterile, de a impune direcții de real interes în traseul dramaturgic. „Totul s-a spus deja. Nu mai există nimic nou despre care să scrii – aceleași fapte, aceleași minciuni, aceleași iubiri, aceleași tragedii și aceleași bucurii. Dar poți să scrii despre ele într-un fel nou, în felul tău”. (Eugene O’Neill)

Eve Ensler este o voce distinctă în teatrul american actual. Autoarea *Monoloagele vaginului*, câștigătoare a Premiului Obie cu acest text, a fondat o mișcare mondială de luptă împotriva violenței asupra femeilor – „V-Day”. „Fără birocrație, fără ierarhizări, dar cu multă dragoste și cu mult simț al umorului” (Jane Fonda), „V-Day” este un catalizator care promovează evenimente creative pentru a revigora spiritul antivioolență și sensibilizarea opiniei publice internaționale față de agresiunea sexuală, mutilarea genitală, viol și incest. Din 1998 și până astăzi, organizația s-a răspândit din Statele Unite în întreaga lume, având peste 800 de comunități de eficientă acțiune, ce impun o nouă viziune asupra femeilor, feminității și sexualității.

· Director artistic al acestei instituții non-profit, care colectează fonduri distribuite apoi către organizatori și programe din întreaga lume, ce militează pentru stoparea violenței, pentru siguranța și libertatea deplină a femeii: Eve Ensler. Actriță și scriitoare acum consacrată, a explorat cu pasiune și finețe analitică universul stresant și ambiguu al femeii contemporane.

Monoloagele vaginului este o piesă-eveniment în contextul realității americane dintre milenii, a cărei frenezie violentă o impune cu profundă eficiență spirituală în perimetrul uman al întregii lumi.

Șocul textului provine cu precădere din franchețea spovedaniei, din excentricitatea

penetrării prin explozie a detaliului frust, din inocența pervertită în clișee și tabuuri de o civilizație ce mistifică barbaria în reguli și conduite morale gelationoase.

Text incisiv, rafinat, îmbibat cu poezie autentică, simplă, emoționantă, piesa *Monoloagele vaginului* își amplifică prin umor și virtuozitate histrionică tendința cathartică pentru care a fost creat.

La Madison Square Garden, în New York, 70 de stele de film, teatru și televiziune, printre care Susan Sarandon, Whoopi Goldberg sau Glenn Close, au întrupat cu aplomb ironic și frenezie spirituală această piesă controversată, dar, cu siguranță, de vibranta autenticitate, ce sfidează prejudecățile și conservatorismul degradant al unei morale cangrenate de septicemia nepăsării.

Scenariul dramatic al Evei Ensler este de structură postmodernă și își asumă deliberat libertăți de construcție ce agresează substanța mimetică a dramaturgiei tradiționale. *Monoloagele vaginului* reconstituie, prin forarea densității structurii feminine, mărturiile șocante, dramatice, inedite, tulburătoare, agresive, perverse, ilare, pe care prin har și tandrețe Eva Ensler le-a provocat unor parteneri de dialog trăite în viața atât de seducătoare, fantastică și de atâtea ori jalnică a prezentului nostru supercivilizat.

Premiera românească a piesei este cu siguranță o reușită prin cel puțin trei dimensiuni distincte. Curajul și pasiunea de a o prezenta publicului, așa cum a fost scrisă. Valoarea spectaculară a reprezentației este marcată de acuratețea descifrării sensurilor echivoce existente în text, de bunul-gust al interpretării actoricești, de calitatea umorului ce vizualizează expresiile incendiare, de surprinzătoarea reflexivitate conceptuală ce aureolează militantismul declarat al autoarei. Alina Nelega a găsit expresia adecvată a traducerii piesei în românește și a construit un

spectacol în care regia sa e subtil consubstanțială mesjului feminist. Debutul scenografic al Alinei Herescu o impune încă de pe acum ca pe o certitudine în familia atât de sărăcită a tinerilor scenografi. Reușita premierei naționale a *Monoloagelor vaginului* de Eve Ensler este certificată și de atitudinea artistică angajată ferm într-o misiune nobilă, necesară, de amplă rezonanță civică.

Simplu și cuceritor, șocant și duios, rafinat și buff, spectacolul interpretat cu devoțiune și profesionalitate de Monica Ristea-Horga, Roxana Marian și Elena Pirea, frânează de multe ori direcția violentă a textului, învăluind-o într-o strategică plasticitate aparent inofensivă, transformând de multe ori violentarea și agresivitatea năprasnică în mângâiere teatrală. Acclimatizat la pudoarea

unui public „cultivat” și „cunoscător”, regia a tocit cu finețe lama de oțel a bisturiului, eliberând cu farmec și talent drumul spre înțelegere. Mutarea accentelor nu alterează în nici un fel calitatea piesei, nici ținuta ei precisă, declarat educativă și civică, potențând însă articitatea celor 11 monoloage atât de radicale prin expresia lor nudă. „*Monoloagele vaginului* este o veritabilă odă a sexului cald, echivoc, afectiv, prietenos, pasionat. Singurii inamici sunt misoginismul, rușinea sexuală și violența sexuală” – („The Nation”, 5 martie 2001).

Teatrul „Ariel” Târgu-Mureș. – *Monoloagele vaginului de Eve Ensler. Regia: Alina Nelega-Cadariu. Scenografia: Alina Herescu. Cu: Monica Ristea-Horga, Roxana Marian, Elena Pirea.*

Claudia LIPAN

Veacul de singurătate

Aleasă de Theo Herghelegiu pentru spectacolul *Premiera* de la Teatrul ACT, tema piesei lui John Cromwell nu are nimic ieșit din comun. Este povestea actriței *Fanny Ellis*, trecută de prima tinerețe, distribuită, după mulți ani de absență, în rolul *Arkadinei* din *Pescărușul* lui Cehov. Toată desfășurarea acțiunii se bazează pe clipele de trac dinaintea primei reprezentații. Așteptând intrarea în scenă, *Actrița* își istorisește viața, cu interes precipitat, în fața *Cabinieriei*. Înainte de spectacol, un netrebnic de critic i-a trimis o sticlă de whisky care îi dă peste cap toate planurile. Vechea patimă îi stârnește revolta, o îndeamnă să înceapă un minirecital de culise, unde replicile se poartă imaginar. Prezența băuturii trebuie simțită – doar astfel seara va fi un adevărat succes. Se scot la iveală frustrări personale din pricina ultimei interprete a rolului din Cehov, care a jucat acceptabil, dar de fapt nu avea dăruire, nu avea talent, nu avea platfus, nu avea nimic... Se adaugă imaginea unui actor necioplit, în rolul lui *Trigorin*, a cărui prezență scenică o deranjează, a cărui personalitate lipsește cu desăvârșire, care își caută carisma

în lumina reflectoarelor, când singura lumină scenică favorabilă pentru el ar fi bezna totală... Se adaugă amintirea lui *Herbert George*, un soț plin de ifose, pretins slujitor al artei, cu succes la pleiada aristocratică a vremii. Treptat, pe măsură ce se sfârșesc puținele minute înainte de întâlnirea cu publicul, patima băuturii devine un laitmotiv fără influență, răbdarea *Cabinieriei* se transformă într-un dialog mut, încurajând trecerea firească, emoționantă, cathartică a încă unei serii de teatru.

Cele două interprete se completează reciproc, deși li se cere o prestație diferită. Clara Flores este arțăgoasă, sarcastică, îndurerată, umană în rolul *Actriței* care este convinsă că *Hamlet* s-a apucat de băutură când a descoperit ceva putred. Dana Voicu este aspră dar comică în asprimea ei, stă la pândă și sancționează eșecul celui alt personaj cu replici scurte, moralizatoare.

Urmărind-o pe Clara Flores în rolul *Fanny Ellis*, am avut ciudata senzație că interpretează rolul tuturor actorilor ajunși la o replică finală, cu o convingere uluitoare (imposibil de schimbat) că pot merge mai departe, că